

Nemzetközi jogi és Európa-jogi Tanszék

NEMZETKÖZI KÖZJOG II. - NEMZETKÖZI TANULMÁNYOK SZAKOS HALLGATÓKNAK

Nemzetközi jogi és Európa-jogi Tanszék

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült az Európai
Unió támogatásával.

Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

A természetes és jogi személyek nemzetközi jogi helyzete 2/3

Szalai Anikó

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Tanulási útmutató

Tananyag hossza: 16 dia

Tartalom:

- Diplomáciai menedékjog
- Területi menedékjog
- A menekült fogalma
- A menekültjog alapelvei
- A menekültstátusz elismerése és megszűnése
- Kiegészítő védelem - oltalmazott
- Menekültjog Magyarországon

Áttekintésre szánt javasolt minimum időtartam: 15 perc

Tanulásra szánt javasolt minimum időtartam: 40 perc

A tananyagot **fogalomtár** és **önellenőrző** kérdések egészítik ki, amelyek a tananyag végén találhatóak.

Fogalomtár elsajátítására szánt javasolt minimum időtartam: 10 perc

A menedékjog

Azílum - Diplomáciai menedékjog

- = menedék nyújtása a nagykövetségen olyan, nem köztörvényes bűncselekménnyel vádolt személynek, akinek az életét közvetlen veszély fenyegeti
- Nem általános szokásjog, de regionálisan létezhet
- *Haya de la Torre* ügy - Nemzetközi Bíróság (1950-1951)
- Napjainkban pl.: Julian Assange és a Wikileaks-ügy

A menekültek védelmének jogi keretei és az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága

- A menekültek védelmének keretei:
 - Nemzetközi jog: 1951. évi genfi egyezmény a menekültekről
 - Európai uniós jog
 - Nemzeti jog
- ENSZ Menekültügyi Főbiztossága (UNHCR)
 - menekültként ismer el
 - figyeli az államok menekültrendszerét
 - képzéseket szervez
 - ország-információkat nyújt
 - orvosi, jogi, pszichológiai programokat finanszíroz
 - nemzeti szabályozásokra javaslatokat tesz
 - együttműködik NGO-kkal

A menekült fogalma

Az 1951. évi genfi egyezmény alapján:

„Aki ... **faji**, **vallási** okok, nemzeti hovatartozása, illetve meghatározott **társadalmi csoporthoz való tartozása**, avagy **politikai meggyőződése** miatti **üldözéstől való megalapozott félelme miatt** az állampolgársága szerinti országon kívül tartózkodik, és nem tudja, vagy az üldözéstől való félelmében nem kívánja annak az országnak a védelmét igénybe venni; vagy aki állampolgársággal nem rendelkezve és korábbi szokásos tartózkodási helyén kívül tartózkodva ilyen események következtében nem tud, vagy az üldözéstől való félelmében nem akar oda visszatérni.”

Kivéve: nemzetközi bűncselekményt elkövetők; súlyos, nem politikai bűncselekményt elkövetők; az ENSZ céljaiba ütköző cselekményt elkövető

A menekültjog alapelvei

- A hátrányos megkülönböztetés tilalma
- A család egységének elve
- Az üldözéssel vagy egyéb súlyos sérelemmel fenyegető országba való visszafordítás vagy visszaküldés tilalma (*non-refoulement* elve)

A menekült jogai, helyzete

- Eljárás: a belső jog szabályozza, nem a nemzetközi jog
- A menekültként elismert személy jogai:
 - Nemzeti bánásmód: alapfokú oktatás, vallásszabadság, jegyrendszer
 - Legnagyobb kedvezményes bánásmód: gyülekezési jog, munkavállalás
 - A külföldiekre általában vonatkozó bánásmód: minden más területen
- A státusz megszűnése: már nem fenyegeti veszély vagy másfajta jogi státuszt szerez (pl.: állampolgárságot)

Uniós/magyar kiegészítő védelem - oltalmazott

- Európai uniós jog alapján
 - Akit halálbüntetés fenyeget
 - Akit visszaküldése esetén kínzás, kegyetlen, embertelen bánásmódban részesítenének
 - Akinek élete vagy testi épsége nemzetközi vagy belső fegyveres konfliktus során alkalmazott megkülönböztetés nélküli erőszak miatt súlyosan fenyegetett
- A magyar jogi elnevezése: oltalmazott

A menekültjog szabályozása Magyarországon

- 1989: a menekültek védelme alkotmányos szinten (Alkotmány 65. §) és a genfi egyezmény kihirdetése (1989. évi 15. tvr.)
- 1997: a területi korlátozás feloldása, új menekülttörvény
- 2000: Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (BÁH) felállítása
- 2004: EU-csatlakozás, új szabályozási szint
- 2007: Új menekülttörvény – EU szabályozással összhangban

- Belső, alapvető jogforrások:
 - Alaptörvény XIV. cikk (3) bekezdés
 - 2007. évi LXXX. tv. a menedékjogról
 - 301/2007. (XI. 9.) Korm. rendelet - a törvény végrehajtásáról

Magyar jogi megoldások – a menedékes

2007. évi LXXX. törvény, 19. §

Magyarország menedékesként ideiglenes védelemben részesíti azt a külföldit, aki Magyarország területére tömegesen menekülők olyan csoportjába tartozik, amelyet

- a) az Európai Unió Tanácsa - a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlása esetén nyújtandó átmeneti védelem minimumkövetelményeiről, valamint a tagállamok e személyek befogadása és a befogadás következményeinek viselése tekintetében tett erőfeszítései közötti egyensúly előmozdítására irányuló intézkedésekről szóló, 2001. július 20-i, 2001/55/EK tanácsi irányelvben (a továbbiakban: 2001/55/EK irányelv) meghatározott eljárás szerint - ideiglenes védelemre jogosultként elismert, vagy
- b) a Kormány ideiglenes védelemre jogosultként ismert el, mivel a csoportba tartozó személyek hazájukból fegyveres konfliktus, polgárháború vagy etnikai összecsapás, illetve az emberi jogok általános, módszeres vagy durva megsértése - így különösen kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód - miatt elmenekülni kényszerültek.

Fogalomtár

Diplomáciai menedékjog = menedék nyújtása a nagykövetségen olyan, nem köztörvényes bűncselekménnyel vádolt személynek, akinek az életét közvetlen veszély fenyegeti

Menekült = „Aki ... faji, vallási okok, nemzeti hovatartozása, illetve meghatározott társadalmi csoporthoz való tartozása, avagy politikai meggyőződése miatti üldözéstől való megalapozott félelme miatt az állampolgársága szerinti országon kívül tartózkodik, és nem tudja, vagy az üldözéstől való félelmében nem kívánja annak az országnak a védelmét igénybe venni; vagy aki állampolgársággal nem rendelkező és korábbi szokásos tartózkodási helyén kívül tartózkodva ilyen események következtében nem tud, vagy az üldözéstől való félelmében nem akar oda visszatérni.”

Belső menekült = személyek, akik menekülésre vagy az otthonuk elhagyására kényszerültek, különösen fegyveres összeütközés, általánossá vált erőszak, az emberi jogok megsértése, természeti vagy ember által okozott katasztrófák következtében, vagy azért, hogy ennek hatásait elkerüljék, de nem lépték át a nemzetközileg elismert államhatárt

Önellenőrző kérdések

- ✓ Mi a különbség a menekült és a menedékes között?
- ✓ Sorolja fel a menekülteket megillető jogokat a nemzetközi jogszabályok alapján!
- ✓ Ki a menekült az 1951-es genfi egyezmény alapján?
- ✓ Mit jelent a *non-refoulement* elve?
- ✓ Melyek a menekültjog alapelvei?
- ✓ Kiket tekintünk oltalmazott személynek az Európai Unió joga alapján?

Nézz utána!

- Könyv:
 - Greg Mortenson – David Oliver Relin: Three Cups of Tea, Penguin Group, 2007.
- Film:
 - After Spring (2012)
 - A WikiLeaks-botrány (2013)

- * A tananyagban felhasznált képek online megtalálhatók és szabadon hozzáférhetők.
- * A tananyag kizárólag oktatási célból készült.
- * A tananyag a Szerző saját szellemi terméke, forrásként az adott tárgyhoz megjelölt kötelező irodalmi források kerültek felhasználásra.

*Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen
készült az Európai Unió támogatásával.*

Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

SZÉCHENYI 2020

2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE